
PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

DECIZIE

**Nr. ASS - 43
din 14.09.2017**

mun. Chișinău

Plenul Consiliului Concurenței, acționând în temeiul art. 41 al Legii Concurenței nr. 183 din 11.07.2012, art.10 al Legii nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat, Hotărârii Parlamentului nr. 179 din 12.07.2013 privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței, Hotărârii Parlamentului nr. 220 din 27.09.2013 privind numirea în funcție a unui membru al Plenului Consiliului Concurenței,

în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.1 din 30.08.2013, prevederile Regulamentului privind ajutorul pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.6 din 30.08.2013,

analizând notificarea ajutorului de stat parvenită de la Autoritatea Aeronautică Civilă, prin scrisoarea nr.2952 din 16.08.2017 și notificarea depusă prin scrisoarea nr.12/187 din 13.09.2017 de Î.S., „Aeroportul Internațional Chișinău” (inițiatori al ajutorului de stat: Ministerul Economiei și Infrastructurii și Agenția Proprietății Publice), și materialele anexate,

A CONSTATAT:

1. Autoritatea Aeronautică Civilă și Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” au notificat la Consiliul Concurenței, în baza art. 8 din Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat, măsurile de sprijin acordate Î.S. C.A. „Air Moldova”.

2. Comunicatele privind examinarea notificărilor au fost plasate pe pagina electronică a Consiliului Concurenței în data de 12.09.2017, în conformitate cu prevederile art. 18 alin. (1) din Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat.

3. Baza legală pentru acordarea măsurilor de sprijin:

- Legea aviației civile nr. 1237 din 09.07.1997;
- Legea cu privire la întreprinderea de stat nr. 146 din 16.06.1994.

4. Beneficiarul măsurii de sprijin este Î.S.C.A. „Air Moldova” (IDNO 1002600001718), cu sediul în mun. Chișinău, bd. Dacia, 80/2, fondator Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor absorbit de Ministerul Economiei și Infrastructurii. Furnizorii măsurilor de sprijin sunt Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și Autoritatea Aeronautică Civilă. Inițiatorii măsurilor de sprijin sunt Ministerul Economiei și Infrastructurii și Agenția Proprietății Publice.

5. Măsura de sprijin acordată de Autoritatea Aeronautică Civilă constă în cesiunea creanțelor și eșalonarea datoriilor Î.S. C.A. „Air Moldova” în valoare totală de 15.253.546,07 lei. Măsura de sprijin acordată de Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” prevede acordarea unui împrumut Î.S. C.A. „Air Moldova” în valoare de 75.000.000 lei.

1. Măsura de sprijin acordată de Autoritatea Aeronautică Civilă

6. Cesiunea creanței în valoare de 6.237.440,72 lei

În data de 08.11.2016, S.R.L. „Avia Invest” în calitate de cedent, Autoritatea Aeronautică Civilă, în calitate de cesionar, și Î.S. C.A. „Air Moldova” în calitate de debitor au încheiat contractul de cesiune a creanțelor. Astfel, în conformitate cu prevederile art.556-566 din Codul civil, S.R.L. „Avia Invest” transmite, Autoritatea Aeronautică Civilă preia, iar Î.S. C.A. „Air Moldova” acceptă transmiterea de la S.R.L. „Avia Invest” la Autoritatea Aeronautică Civilă a creanței parțiale a Î.S. C.A. „Air Moldova” față de S.R.L. „Avia Invest” în valoare de 6.237.440,72 lei.

7. Cesiunea creanței în valoare de 9.016.105,35 lei

În data de 26.12.2016, S.R.L. „Avia Invest” în calitate de cedent, Autoritatea Aeronautică Civilă, în calitate de cesionar, și Î.S. C.A. „Air Moldova” în calitate de debitor au încheiat contractul de cesiune a creanțelor. În conformitate prevederile art.556-566 din Codul civil, S.R.L. „Avia Invest” transmite, Autoritatea Aeronautică Civilă preia, iar Î.S. C.A. „Air Moldova” acceptă transmiterea de la S.R.L. „Avia Invest” la Autoritatea Aeronautică Civilă a creanței parțiale a Î.S. C.A. „Air Moldova” față de S.R.L. „Avia Invest” în valoare de 9.016.105,35 lei.

8. Eșalonarea datoriei în valoare de 15.253.546,07 lei

În data de 03.02.2017, prin contractul nr.30-17/F, Autoritatea Aeronautică Civilă și Î.S. C.A. „Air Moldova”, reieșind din procedura de cesiune a creanțelor, efectuate de către S.R.L. „Avia Invest”, Autoritatea Aeronautică Civilă și Î.S. C.A. „Air Moldova” în baza contractului de cesiune de creanțe din 08.11.2016 și în baza contractului de cesiune de creanțe din 26.12.2016, părțile au încheiat acordul de eșalonare prin care au convenit asupra graficului stingerii creanțelor în valoare totală de 15.253.546,07 lei.

Acordul de eșalonare a datoriei nr. 30-17/F, din 03.02.2017, prevede că în cazul achitării întârziate sau incomplete a creanței, Autoritatea Aeronautică Civilă își rezervă dreptul de aplicare a penalității în mărime de 0,05% din suma netransferată, pentru fiecare zi de întârziere.

II. Măsura de sprijin acordată de Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”

9. În data de 14.08.2017 Consiliul de Administrație al Î.S. C.A. „Air Moldova”, în procesul-verbal nr. 03, a menționat următoarele:

- a) Lipsa mijloacelor financiare frânează activitatea companiei prin imposibilitatea de plată în termen a serviciilor de mentenanță (deservirea tehnică a aeronavelor) care ulterior duce la rețineri de rută, respectiv cheltuieli neplanificate.
- b) Managementul băncilor Victoriabank, Moldova-Agroindbank și Mobiasbancă au informat Î.S. C.A. „Air Moldova” despre imposibilitatea eliberării unor credite noi, deoarece condițiile stabilite de BNM privind suficiența capitalului, practic, descalifică compania „Air Moldova” ca beneficiar de credite.
- c) Rezultat a faptului că Î.S. C.A. „Air Moldova” este o întreprindere de stat, procurarea resurselor financiare este reglementată de legislația Republicii Moldova și presupune procurarea acestora exclusiv din Republica Moldova, ceea ce într-un final generează costuri suplimentare comparativ cu aceleași servicii procurate de peste hotarele țării.
- d) Urmare a faptului că sursele financiare joacă un rol cheie în profitabilitatea companiei și performanțele ulterioare, existența sau absența lor afectează direct activitatea acesteia, iar sistemul bancar refuză să ne crediteze – se solicită aprobarea contractării unui împrumut gratuit în mărime de 75.000.000 lei de la Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” pentru completarea mijloacelor circulante. Administratorul Î.S. C.A. „Air Moldova” a menționat că împrumutul în speță cât și rambursarea acestuia au fost incluse în planul financiar al întreprinderii.

10. Ca urmare a ședinței Consiliului de Administrație al Î.S. C.A. „Air Moldova”, din data de 14.08.2017, Î.S. C.A. „Air Moldova”, prin scrisoarea nr.1559/02 din 15.08.2017, s-a adresat către Ministerul Economiei și Infrastructurii cu solicitarea aprobării contractării de către Î.S. C.A. „Air Moldova” a unui împrumut gratuit de la Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”. Totodată, Î.S. C.A. „Air Moldova”, prin scrisoarea nr. 1558/02 din 15.08.2017, a expediat o adresare către Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” cu solicitarea examinării posibilității acordării unui împrumut gratuit în valoare de 75.000.000 lei către Î.S. C.A. „Air Moldova”.

11. Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, ca urmare a analizei adresării Î.S. C.A. „Air Moldova”, nr. 1558/02 din 15.08.2017, a expediat către Agenția Proprietății Publice spre examinare, prin scrisoarea nr. 12/172 din 16.08.2017, adresarea Î.S. C.A. „Air Moldova”, nr. 1558/02 din 15.08.2017.

12. Ministerul Economiei și Infrastructurii, ca urmare a examinării solicitării Î.S. C.A. „Air Moldova”, nr.1559/02 din 15.08.2017, prin adresarea nr. 10-4767 din 18.08.2017 expediată către Agenția Proprietății Publice, a solicitat autorizarea de către Agenția Proprietății Publice, în calitate de fondator al Î.S. „Aeroportul

Internațional Chișinău”, a acordării împrumutului în mărime de 75.000.000 lei pentru redresarea situației economico-financiare a Î.S. C.A. „Air Moldova”.

13. Agenția Proprietății Publice, urmare a demersului Ministerul Economiei și Infrastructurii, prin scrisoarea nr. 09-05-1136 din 18.08.2017 expediată către Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, a autorizat acordarea împrumutului în mărime de 75.000.000 lei pentru redresarea situației economico-financiare a Î.S. C.A. „Air Moldova”.

14. În data de 21.08.2017, ca urmare a ședinței Consiliului de Administrație al Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, s-a hotărât acceptarea solicitării Î.S. C.A. „Air Moldova” privind acordarea împrumutului în mărime de 75.000.000 lei cu o dobândă care va fi într-o relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei. De asemenea s-a hotărât asupra conformării prevederilor Legii nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat prin consultarea opiniei Consiliului Concurenței.

15. Prin scrisoarea nr. 01/174 din 23.08.2017, Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” a remis în adresa Agenției Proprietății Publice și în adresa Ministerului Economiei și Infrastructurii copia procesului-verbal al ședinței Consiliului de Administrație al întreprinderii nr.4 din 21.08.2017.

16. Prin adresarea nr. 12/175 din 28.08.2017 Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” remite în adresa Î.S. C.A. „Air Moldova” proiectul contractului de împrumut.

17. Împrumutul de 75.000.000 lei acordat, pe un termen de 6 luni, pentru Î.S. C.A. „Air Moldova” de Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” are o rată a dobânzii de 7,55%. Împrumutul se acordă în limita sumei de 75.000.000 lei, Î.S. C.A. „Air Moldova” fiind obligată să achite Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” lunar, în termen de până la data de 15 a lunii următoare perioadei de raportare din suma tranșei împrumutului efectiv ridicate și termenul efectiv de utilizare a tranșei. Împrumutul se acordă Î.S. C.A. „Air Moldova” în vederea acoperirii costurilor de mentenanță.

18. Necesitatea limitării împrumutului la suma de 75.000.000 lei a fost explicată prin faptul că în baza prognozelor fluxului de numerar efectuate de către Î.S. C.A. „Air Moldova”, deficitul total de numerar pentru lunile august, septembrie și octombrie 2017 va fi de circa 65.000.000 lei. Astfel acest împrumut vine să lichideze acest deficit și să asigure o bună funcționalitate a Î.S. C.A. „Air Moldova” în sezonul de iarnă. Se menționează faptul că în luna martie fluxurile financiare vor permite fără rezerve rambursarea acestui împrumut.

III. Situația financiară a Î.S. C.A. „Air Moldova”

19. O întreprindere se consideră în dificultate atunci când nu este capabilă, fie prin resurse financiare proprii, fie prin resursele pe care poate să le obțină de la proprietari/acționari sau creditori, să acopere pierderile. O întreprindere este considerată în dificultate în următoarele împrejurări:

- a) în cazul unei întreprinderi, când se constată pierderea a mai mult de jumătate din capitalul social și când mai mult de un sfert din capitalul

- social s-a pierdut în ultimele 12 luni;
- b) o societate comercială, în care cel puțin unii dintre asociați au răspundere nelimitată pentru creanțele societății, atunci când mai mult de jumătate din capitalul propriu așa cum reiese din contabilitatea societății a fost pierdut, peste un sfert din acest capital fiind pierdut în ultimele 12 luni;
  - c) indiferent de forma de organizare a întreprinderii, dacă a devenit deja insolubilă în conformitate cu criteriile prevăzute de Legea insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012;
  - d) indiferent de forma de organizare a întreprinderii dacă aceasta prezintă semnele unei stări de dificultate cum sînt: creșterea pierderilor, scăderea cifrei de afaceri, creșterea volumului stocurilor, supracapacitate de producție, scăderea mijloacelor bănești, creșterea datoriilor, creșterea gradului de îndatorare și scăderea sau dispariția valorii activelor nete;

20. Analiza situației financiare a Î.S. C.A. „Air Moldova”, potrivit rapoartelor financiare pentru perioada 2013-08.2017, este redată în tabelul 1.

Tabel 1
Indicatorii economico-financiari ai Î.S. C.A. „Air Moldova”

Nr.	Indicator	2013	2014	2015	2016	08.2017
1.	Capital propriu	216.029.951	334.499.569	107.308.944	115.951.667	(2.929.626)
2.	Profit / (pierderi)	1.806.063	1.197.831	(226.907.783)	8.578.394	(111.508.272)
3.	Datorii totale	604.608.969	734.019.335	993.949.452	1.008.347.001	1.124.776.870
4.	Coeficientul de îndatorare globală	0,69	0,69	0,90	0,89	1,00
5.	Rata solvabilității generale	146%	107%	110%	111%	99%

Sursa: Întocmit în baza informației financiare a Î.S. C.A. „Air Moldova”.

21. Î.S. C.A. „Air Moldova” a înregistrat pierderea a mai mult de jumătate din capitalul social, iar mai mult de un sfert din capitalul social s-a pierdut în ultimele 12 luni. În perioada ianuarie-august 2017, Î.S. C.A. „Air Moldova” înregistrează pierderi nete de 111.508.272 lei, în timp ce capitalul propriu este de - 2.929.626 lei. Datoriile totale înregistrează o tendință crescătoare pe parcursul perioadei 2013 - august 2017, de la 604.608.969 lei, în anul 2013, la 1.124.776.870 lei în august 2017. Coeficientul de îndatorare globală depășește pragul de 0.66 acceptabil pe parcursul perioadei analizate, în ianuarie-august 2017 acesta fiind de 1.00. Rata solvabilității generale se situează sub pragul acceptabil, înregistrând o valoare de 99% în ianuarie-august 2017.

22. Astfel, luînd în vedere prevederile pct. 4 al Regulamentului privind ajutorul pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate, precum și situația financiară prezentată mai sus, se constată faptul că Î.S. C.A. „Air Moldova” se află în situație de dificultate.

IV. Calificarea măsurii de sprijin ca ajutor de stat

23. Pentru a constitui ajutor de stat conform art. 3 din Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat, măsura de sprijin trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

- să fie acordată din resurse de stat sau din resursele unităților administrativ-teritoriale sub orice formă;
- să fie acordată în mod selectiv;
- să confere beneficiarului un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață;
- să denatureze sau riscă să denatureze concurența.

24. Referitor la măsura de sprijin acordată de Autoritatea Aeronautică Civilă

Utilizarea patrimoniului Autorității Aeronautice Civile implică utilizarea resurselor de stat, iar din data apariției obligației debitoare a Î.S. C.A. „Air Moldova”, în baza contractelor de cesiune a creanțelor și a acordului de eşalonare a datoriei, *măsura de sprijin implică utilizarea resurselor de stat.*

Măsura de sprijin a fost acordată la solicitare Î.S. C.A. „Air Moldova”, respectiv *măsura este selectivă.*

Ca urmare a examinării informației prezentate în contextul notificării nu au fost depistate semne care ar indica asupra faptului că Autoritatea Aeronautică Civilă ar fi calculat dobânzi sau penalități pe parcursul perioadei valabilității contractelor de cesionare a creanțelor și a acordului de eşalonare a datoriei. Suplimentar avantajului privind neachitarea penalităților de întârziere, dat fiind asimilarea cesiunii creanțelor și eşalonării datoriei unui proces de creditare, Î.S. C.A. „Air Moldova” beneficiază de un avantaj prin neachitarea unei dobânzi de piață, drept cost al resurselor utilizate.

Î.S. C.A. „Air Moldova” a utilizat resurse financiare pentru care ar trebui să suporte anumite costuri în condiții normale de piață. Astfel, Î.S. C.A. „Air Moldova”, prin neachitarea penalităților de întârziere și a dobânzilor de piață a beneficiat de *avantaj care nu ar fi obținut în condiții normale de piață.*

Î.S. C.A. „Air Moldova” prestează, în principal, serviciul de transport aerian de călători concurând cu alte companii aeriene precum: Aeroflot, Fly One, Tarom, Wizz Air, etc, astfel *măsura de sprijin riscă să distorsioneze mediul concurențial.*

Ținând cont de faptul că s-au îndeplinit condițiile ajutorului de stat prevăzute la art. 3 din Legea nr. 139 din 15.06.2012, *se constată că măsura de sprijin reprezintă ajutor de stat.*

25. Referitor la măsura de sprijin acordată de Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”

Acordarea împrumutului Î.S. C.A. „Air Moldova” de către Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, fondatorul căreia este Agenția Proprietății Publice, a fost autorizată de către Ministerul Economiei și Infrastructurii și de către Agenția

Proprietății Publice. Astfel, fiind imputabilă statului, *măsura de sprijin implică resurse de stat.*

Măsura de sprijin a fost acordată la solicitare Î.S. C.A. „Air Moldova”, respectiv *măsura este selectivă.*

Î.S. C.A. „Air Moldova” fiind în situație de dificultate, în condiții de piață, nu ar fi beneficiat de un împrumut în valoare de 75.000.000 lei, fiind refuzată în obținerea unui împrumut potrivit procesului-verbal al Consiliului de Administrație al Î.S. C.A. „Air Moldova” nr. 03 din 14.08.2017. Astfel, Î.S. C.A. „Air Moldova” beneficiază de un *avantaj care nu ar fi obținut în condiții normale de piață.*

Î.S. C.A. „Air Moldova” prestează, în principal, serviciul de transport aerian de călători concurând cu alte companii aeriene precum: Aeroflot, Fly One, Tarom, Wizz Ai, etc., astfel *măsura de sprijin riscă să distorsioneze mediul concurențial.*

Ținând cont de faptul că s-au îndeplinit condițiile ajutorului de stat prevăzute la art. 3 din Legea nr. 139 din 15.06.2012, *se constată că măsura de sprijin reprezintă ajutor de stat.*

V. Ajutorul de stat acordat pentru salvarea Î.S. C.A. „Air Moldova”

26. O întreprindere în dificultate este eligibilă pentru ajutor pentru salvare sau restructurare numai dacă nu poate să se redreseze prin resursele proprii sau fondurile pe care le obține de la proprietarii/acționarii săi sau din sursele pieței. Î.S. C.A. „Air Moldova”, nefiind o întreprindere nou-constituită, care nu face parte dintr-un grup de întreprinderi, nefiind în situația financiară de a se redresa prin resursele proprii, din fondurile fondatorului sau din sursele pieței, este eligibilă de a beneficia de ajutor de stat pentru salvare.

27. Solvabilitatea Î.S. C.A. „Air Moldova” este importantă pentru a executa planul de zbor pe parcursul sezonului de iarnă și a transporta circa 400.000 pasageri spre destinații din Uniunea Europeană și din Comunitatea Statelor Independente pe parcursul următoarelor 6 luni.

Tabel 4

Companiile aeriene și cotele deținute din numărul total de pasageri transportați

Nr.	Denumirea companiei aeriene	Cota	Nr.	Denumirea companiei aeriene	Cota
1.	Air Moldova	43%	8.	Tarom	3%
2.	Wizz Air	10%	9.	Austrian Airlines	3%
3.	Aeroflot	9%	10.	Lufthansa	2%
4.	Siberian	7%	11.	Lot Polish Airlines	2%
5.	Fly One	7%	12.	Ural Airlines	1%
6.	Turkish Airlines	5%	13.	Alte companii	4%
7.	Ukrainian Intl Airlines	4%			

Sursa: Informație prezentată în contextul notificării.

Se admite faptul că efecte secundare asupra mediului concurențial nu vor fi, dat fiind faptul că ajutorul este acordat în vederea acoperirii necesităților fluxului de numerar al Î.S. C.A. Air Moldova, acordat pentru o perioadă scurtă de 6 luni.

28. Cota deținută de Î.S. C.A. „Air Moldova” indică asupra existenței unei dependențe a sectorului transportului aerian de călători de această întreprindere, următorul operator aerian, Wizz Air, cu o cotă de 10% din numărul total de pasageri, fiind orientat spre aeroporturile periferice, nu asigură același nivel de substituibilitate.

29. Părăsirea pieței de către Î.S. C.A. „Air Moldova” ar face dificil procesul de substituire a acestei companii aeriene de către concurenții existenți sau de către un nou participant pe piață, existând riscul perturbării situației pe piața transportului aerian.

Reieșind din constatările expuse, ținând cont de prevederile legislației Republicii Moldova, în temeiul art. 41 alin. (1) lit. k) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 și art. 10 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat, Plenul Consiliului Concurenței

DECIDE:

- 1.** A constata faptul că măsurile notificate de către Autoritatea Aeronautică Civilă, privind cesiunea creanțelor și eșalonarea datoriei Î.S. C.A. „Air Moldova” și de către Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” privind acordarea împrumutului, constituie ajutor de stat în sensul art. 3 din Legea nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat.
- 2.** A autoriza ajutorul de stat pentru salvarea Î.S. C.A. „Air Moldova”.
- 3.** Ministerul Economiei și Infrastructurii în comun cu Agenția Proprietății Publice, Autoritatea Aeronautică Civilă și Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” vor prezenta Consiliului Concurenței, în termen de 6 luni de la acordarea ajutorului de stat, un plan de restructurare sau de lichidare a beneficiarului.
- 4.** Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării.
- 5.** Partea dispozitivă a prezentei Decizii va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**Președintele Plenului
Consiliului Concurenței**

Viorica CĂRARE